

הוראת אגף שיקום נכים מס' 20.01

הנושא : טיפול בפנייה להכרת זכות נכה

תאריך : 1.6.2011

מס' עמודים : 8

כללי

1. הוראה זו מחליפה הוראה מס' 20.01 מתאריך 1.1.2007 ובאה במקומה.
2. הוראה זו באה לקבוע את הזכאות ודרכי הטיפול בבקשות להכרת זכות נכה, לפי חוק הנכים.
3. הוראה זו מבוססת על חוק הנכים (תגמולים ושיקום) תשי"ט – 1959 [נוסח משולב].
4. ראש היחידה לתביעות וקביעת זכאות הינו בעל הסמכות והאחריות להנחיה, עידכון ובקרה וביצוע התקין של הוראה זו.

עקרונות

5. הזכאות לתביעת זכויות, לפי חוק הנכים נתונה למי שלקה בנכות בתקופת שירותו הצבאי, וכתוצאה ממנו, או בכל שירות אחר ששר הביטחון הכריז עליו כעל שירות צבאי.
6. א. התובע תגמול או זכות עפ"י החוק יגיש בקשה לקצין התגמולים.
ב. העברת הבקשה למשרדי אגף שיקום נכים יכול שתעשה ע"י התובע עצמו, בא כוחו, או גורם מוסדי.
7. הטיפול בבקשה כולל ארבעה שלבים :
 - א. שלב א' – טיפול ראשוני בתחום תביעות ובדיקת זכאות ע"י חוליית המסלול הירוק.
 - ב. שלב ב' – טיפול לצורך קביעת הזכאות, כולל הפנייה לוועדות רפואיות, חו"ד רפואיות.
 - ג. שלב ג' – ריכוז החלטה בתחום החלטות וקביעת זכאות.
 - ד. שלב ד' – מתן החלטה.

הגדרות

8. **חוק הנכים** – חוק הנכים (תגמולים ושיקום) תשי"ט – 1959 [נוסח משולב]
9. **נכה** - מי שלקה בנכות, דהיינו איבוד הכושר לפעול פעולה רגילה בין גופנית ובין שכלית, או פחיתתו של כושר זה, שאירעה בתקופת שירותו ועקב שירותו ושבאה כתוצאה של אחת מאלה: א. מחלה ב. החמרת מחלה ג. חבלה. (הערה: אין בהגדרה זו כדי לקבוע מיהו נכה המוכר ע"י משהב"ט, עפ"י חוק הנכים, לצורך זה – קיימת הוראה זו).
10. **קצין תגמולים** - הגורם המוסמך עפ"י חוק הנכים להחליט האם להכיר במבקש כנכה הזכאי לזכויות עפ"י חוק הנכים, או האם לדחות הבקשה להכרה.

מידרג סמכויות אישור

11. ראש היחידה לתביעות וקביעת זכאות נכים הינו בעל הסמכות והאחריות לביצוע הטיפול בתביעות, ריכוז החומר הנדרש לקבלת החלטות והוצאת החלטות.

זכאות

12. הקבוצות עליהן חל חוק הנכים:
- א. חיילי צה"ל משוחררים משרות חובה, או מילואים וחיילים המשרתים בצבא קבע.
- ב. אנשי משטרת ישראל כולל מג"ב ומשמר אזרחי.
- ג. אנשי שירות בתי הסוהר.
- ד. עובדי משרד ראש הממשלה - המוסד.
- ה. עובדי שירות הביטחון כללי.
- ו. עובדי משמר הכנסת.
- ז. עובדי הסגל הדיפלומטי של ישראל בחו"ל לגבי פגיעה כתוצאה מפעולות איבה.
- ח. אנשי כיתת הכוננות בישובי קו התפר ובשטחי יהודה, שומרון ועזה. (בהתאם להחלטת שר הביטחון מ-29/9/2000)
- ט. אנשי צד"ל – נפגעי פעילות מבצעית. (חוק אנשי צבא דרום לבנון ובני משפחותיהם, התשס"ה-2004).
- י. שוחרים וגדנ"עים (בהתאם להמ"ב 48.14).

אופן הטיפול - הגשת בקשה להכרה לפי חוק הנכים.

13. המבקש/ התובע זכויות לפי חוק הנכים הטוען כי לקה בנכות בתקופת ועקב שירותו הצבאי או בכל שירות אחר ששר הביטחון הכריז עליו כעל שירות צבאי לצורך זה, יגיש בקשה על גבי טופס תביעה בהתאם לעילת תביעתו:

א. חבלה - טופס תביעה להכרה לפי חוק הנכים - מקרה של חבלה;

ב. מחלה/ החמרת מחלה - טופס תביעה להכרה לפי חוק הנכים - מקרה של מחלה/ החמרת מחלה.

14. טופס הבקשה יוגש ע"י התובע, או בא כוחו ישירות לאגף שיקום נכים, או באמצעות גורם מוסדי כגון: צה"ל, משטרה, שבי"ס, משרד ראש הממשלה, שבי"כ.

15. טופס הבקשה ימולא בהתאם להוראות למילוי הטופס הנמצאות על גבי דף הסבר הצמוד לטופס ויצורפו אליו מסמכים רפואיים / עובדתיים / כל מסמך אחר הקשורים לעילת התביעה.

אופן הטיפול - קבלת תביעה

16. בקשה המועברת ע"י גורם מוסדי, או ע"י יחידים תועבר ליחידה לתביעות וקביעת זכאות – נכים

17. עובד היחידה לתביעות וקביעות זכאות נכים המקבל את הפנייה, יחתימה בחותמת "קבלת תביעה" בצרף תאריך ויעבירה לתיקיה הכללית של האגף לפתיחת תיק.

אופן הטיפול - טיפול ראשוני בחוליית המסלול הירוק

18. חוליית המסלול הירוק עוסקת בבדיקה ראשונית של הבקשה.

19. עובד חוליית המסלול הירוק יקבל תיק התביעה מתיקיית האגף ויבדוק את הבקשה בבדיקה ראשונית, שמטרתה לאתר תביעות אשר ניתן לקבל בהן החלטה.

20. ההחלטות האפשריות לאחר הבדיקה הראשונית:

א. העברת התיק לחוות דעת רפואית,

ב. העברה לועדה רפואית,

ג. העברה לועדה לפי סעיף 28 א',

ד. הוצאת אישור עקרוני,

ה. דחיית התביעה

ו. מתן א.ט.ר. ות.ט.ר.

21. במקרים בהם לא ניתן לטפל במסגרת זו מועברים התיקים לתחום בדיקת זכאות נכים להמשך טיפול.

טיפול בחוליות לבדיקת זכאות – שלב שני

22. החוליות לבדיקת זכאות: מרכז ופריפריה - אחראיות על טיפול בבקשות אשר לא ניתן היה לטפל בהן בשלב הבדיקה הראשונית.
23. בקשה אשר מתקבלת עם מסמכים חלקיים, או ללא מסמכים תיבדק במגמה לזהות כל אותם גורמים אשר יש לפנות אליהם להשגת המסמכים לרבות התובע וגורמים אלה יצוינו על גבי גיליון הטיפול.
24. עובד החוליה לבדיקת זכאות (פריפריה ומרכז) יפנה לפי הצורך בבקשה לקבלת המסמכים הדרושים לתובע עצמו, ו/או לגורמים המפורטים להלן:
- א. לש"ר ולארכיון צה"ל - לקבלת תיקים אישיים ורפואיים.
 - ב. ליחידה בצה"ל שבה אירעה הפגיעה במהלך השירות (לגבי נסיבותיה/ תנאי השרות)
 - ג. ליחידה הצבאית הנוכחית של התובע לגבי המצאת תיקו הרפואי.
 - ד. לגורמים שונים לקבלת חומר עובדתי.
 - ה. למוסדות רפואיים למיניהם לקבלת חומר רפואי.
 - ו. לקופת חולים לקבלת כרטיסו הרפואי של התובע.
 - ז. למוסד לביטוח לאומי לקבלת פרטים על בחירה לפי סעיף 36א. לחוק הנכים.
 - ח. לחטיבת ביטוח ותביעות לגבי בחירה לפי סעיף 36 (א) דהיינו בחירה לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים תשל"ה - 1975 – ראה הוראה 40.08.
 - ט. לתובע - לקבלת מידע נוסף וכן החלטתו לגבי סעיף 36.
 - י. למרפאה המחוזית לקבלת התיק הרפואי במקרה של בקשה נוספת.
25. לתובע ישלח טופס אישור קבלת הבקשה המופק ע"י מערכת המידע הממוחשבת לאחר שיצוינו בו הפרטים המבוקשים ממנו. במידת הצורך יתבקש התובע להמציא תצהיר בשבועה לגבי תנאי השרות, או נסיבות אירוע.
26. כאשר הבקשה מוגשת עם כל החומר, יישלח לתובע אישור קבלת הבקשה ויצויין כי אין צורך בשלב זה בפרטים ובמסמכים נוספים ותיקו מועבר להמשך טיפול קציני התגמולים.
27. בבקשה המועברת ע"י גורם מוסדי אשר אין בה מספיק חומר לצורך בירור התביעה, תופנה הבקשה להשלמת החומר הנדרש, לגורם שבאמצעותו הועברה התביעה והנכה.
28. עובד החוליה יבדוק את שלמות החומר הנדרש לקבלת החלטה בתיקים שיופיעו בדוחות המעקב (כמפורט בסעיפי "מעקב אחר מתן החלטות").
29. עובד החוליה יבצע כל הפניות הנוספות הנדרשות ותזכורות לגבי מסמכים אשר נדרשו וטרם התקבלו, כולל מסמכים נוספים הדרושים לבירור התביעה.

30. עובד החוליה יזמן, במידת הצורך, תובעים ועדים לבירור התביעה.
31. עם השלמת איסוף החומר תיבדק הבקשה באופן יסודי ותינתן בה, לפי העניין, אחת ההחלטות הבאות:
- א. העברת התביעה לחו"ד רפואית, או לועדה רפואית (ללא מתן אישור עקרוני) או לועדה רפואית לפי סעיף 28א. התיק האישי יועבר לתיקייה וייסרק.
- ב. אישור עקרוני (כשניתן לקבוע עפ"י החומר הקיים כי הנכות נגרמה תוך ועקב השירות הצבאי).
- ג. החלטה לגבי דחיית התביעה אם נסיבות הדחייה הן אחת מאלה:
- 1) התיישנות כקבוע בחוק.
 - 2) החוק אינו חל על מגיש הבקשה.
 - 3) התביעה אינה עקב השירות הצבאי.
 - 4) התנהגות רעה וחמורה.
 - 5) דחייה בהיעדר הוכחות.
 - 6) דחייה עקב בחירה בזכויות עפ"י חוק אחר.
- ד. החלטה על הצורך בבחירה בזכויות ע"פ החוק האחר.
32. הודעה על הפסקת טיפול וידוע הנכה על אפשרות חידוש טיפול בבקשה, יכול ותינתן במספר מצבים והסיבה תפורט בהחלטת קצין תגמולים. פנה התובע בבקשה לחדש את הטיפול בתוך זמן סביר ממועד ההודעה על הפסקת הטיפול וחדש הטיפול בתביעתו, לא יראו את תקופת הפסקת הטיפול כתקופה הקוטעת את רצף זכויותיו והכל בכפוף לשיקול דעת קצין התגמולים.
33. החלטת קצין תגמולים (אישור עקרוני או דחייה) תישלח לתובע בדואר (במקרה של דחייה – תישלח בדואר רשום).
34. החוליה תעביר את תיק התביעה למינהלה הרפואית לטיפול במקרים הבאים:
- א. כאשר ניתן אישור עקרוני ויש צורך להעמיד את הנכה בפני ועדה רפואית לקביעת דרגת נכותו.
- ב. כאשר יש צורך בהעמדת הנכה בפני ועדה רפואית לפי סעי' 28א. לחוק (קביעת הקשר לשירות וקביעת דרגת הנכות).
- ג. כאשר תיק הבקשה מועבר לוועדה ללא אישור עקרוני וזאת במקרים הבאים:
- 1) התובע טרם שוחרר.
 - 2) טרם בחר בזכויות.

3) חבלה בחופשה – כאשר לא ברור מה תהיה דרגת הנכות.

4) כאשר עפ"י החומר נראה כי הנכות מזערית ואינה מקנה תקנות.

35. כאשר יש צורך בחוות דעת רפואית לקביעת הקשר לשירות, יועבר התיק ליועץ הרפואי וממנו למומחה.

אופן הטיפול בתביעות בתחום קביעת זכאות (ריכוז החלטות) - שלב שלישי

36. תחום קביעת זכאות עוסק בהוצאת החלטות לסוגיהן.

37. תיקים רפואיים החוזרים מהמינהלה הרפואית ומהמומחים נותני חוות הדעת לפי העניין, יועברו לתחום קביעת זכאות – ריכוז החלטות.

38. קציני התגמולים בתחום יבדקו את הבקשות שהגיעו אליהם כולל בדיקת פרוטוקולים של ועדות רפואיות, חוות דעת רפואיות וכל יתר מסמכי הבקשה.

39. קצין התגמולים בתחום יחזיר את התיקים הרפואיים ליועץ הרפואי בצרוף מזכר המפרט את הברור הנדרש במקרים הבאים:

א. כאשר בחוות הדעת הרפואיות אין התייחסות ברורה לשאלת הקשר הסיבתי;

ב. כאשר קביעת המומחה בחוות הדעת הרפואיות אינה מנומקת דיה;

ג. כאשר חוות הדעת הרפואיות אינה תואמת את המסמכים הרפואיים אשר בתיק;

ד. כאשר בחוות הדעת הרפואית המומחה התעלם ממסמכים מסוימים;

ה. כאשר המומחה ביסס את קביעתו בחוות הדעת הרפואית על פרטים חדשים אשר קיבל מהנכה, מבלי שאלה נבדקו והוכחו ע"י קצין התגמולים;

ו. כאשר חוות הדעת עומדת בסתירה לפסיקה ולהחלטת קצין התגמולים ובתי המשפט.

אופן הטיפול - מתן ההחלטה:

40. עם קבלת כל החומר הנדרש תיבדק הבקשה ע"י קצין תגמולים באופן יסודי ותינתן בה, לפי העניין, אחת ההחלטות המפורטות להלן.

41. עם הוצאת ההחלטה יש לבדוק:

א. האם יש צורך בקבלת החלטה לגבי בחירה עפ"י סעיף 36.א) ו-36.א. לחוק הנכים.

ב. הפסקות טיפול (לא הופיע לועדה רפואית, לא ביצע בדיקות, טרם שוחרר, נמצא בחו"ל, לא נענה לפנייתו).

ג. בהחלטה ניתנה זכות ערעור, במידת הצורך ולערכאה המתאימה.

ד. בדיקה האם ההחלטה תואמת את הוראות החוק והפסיקה.

42. ההחלטות תופקנה באמצעות מערכת המידע הממוחשבת על גבי הטפסים הבאים :

- א. אישור עקרוני.
- ב. דחיית הבקשה (אין נכות, אין קשר, התנהגות רעה וחמורה, לא עקב שירות, החמרה זמנית שחלפה). במקרים כאלה תצורף חוות – הדעת, במידה ויש, להוציא מקרי נפש ומחלות ממאירות.
- ג. דחייה עקב התיישנות .
- ד. הודעה על תוצאות ועדה רפואית לאחר אישור עקרוני, או החלטת בית משפט .
- ה. החלטה כוללת במידה והנכות מוכרת כגרימה .
- ו. החלטה כוללת במידה והנכות מוכרת כהחמרה .
- ז. החלטה לגבי חבלה בחופשה כאשר דרגת הנכות מעל 20%.
- ח. החלטה לגבי חבלה בחופשה כאשר דרגת הנכות מתחת ל- 20%.
- ט. החלטות 10% - 19% .

מעקב אחר מתן החלטות

43. מעקב אחר מתן החלטות יעשה באמצעות דוחות ממוחשבים אשר מונפקים מדי חודש בהם יפורטו תיקי הבקשות בהן טרם ניתנה החלטה. הדוחות יועברו לטיפול הגורמים המפורטים להלן ע"פ משך התקופה שחלף מקבלת התביעה :

- א. דוחות הכוללים בקשות שטרם ניתנה בהן החלטה עד לתקופה של 3 חד', 5 חד' ו-8 חד' יועברו לטיפול של רכז לבדיקת זכאות.
- ב. דוחות הכוללים בקשות שטרם ניתנה בהן החלטה עד לתקופה של 10 חד', 12 חד' ו-14 חד' יועברו לטיפול של אחראי לבדיקת זכאות.
- ג. דוחות הכוללים בקשות שטרם ניתנה בהן החלטה עד לתקופה של 16 חד' ו-22 חד' יועברו לטיפול של ע' בכיר לבדיקת זכאות.
- ד. דוחות הכוללים בקשות שטרם ניתנה בהן החלטה מעל תקופה של 24 חד' ו-30 חד' יועברו לטיפול של ר' תחום תביעות ובדיקת זכאות ור' תחום החלטות וקביעת זכאות.
- ה. דוח של 30 חד' יועבר לראש היחידה לתביעות וקביעת זכאות.

44. במקרה של פטירת תובע במהלך טיפול בתביעה, יישלח מכתב תנחומים למשפחה והסבר לגבי המשך הטיפול בתביעה.

ערעורים לפי חוק הנכים

45. על החלטת קצין תגמולים הדוחה את הבקשה, ניתן לערער תוך 30 יום מיום קבלתה אצל התובע בפני ועדת הערעורים לפי חוק הנכים. (בית משפט השלום)

46. על קביעת ועדת הערעורים ניתן לערער בנקודה משפטית לבית- המשפט המחוזי הדין בערעור בהרכב של 3 שופטים .
47. על החלטת בית המשפט המחוזי ניתן לערער ברשות לבית המשפט העליון.
48. נתקבלה מועדת הערעורים הודעה על ערעור שהוגש ע"י נכה ו/ או בא כוחו, יוזמן תיק רפואי ע"י תחום הקישור לבתי המשפט, יוצא חומר מהסריקה של התיק אישי ויישלח כל החומר לפרקליטות (בתוך תיק נייר או על גבי דיסק).
49. תחום הקישור לבתי המשפט יקיים קשר ישיר עם עורכי הדין המיצגים את קצין התגמולים בפרקליטות המחוז, עם גורמים בפרקליטות המדינה, עם יועמ"ש שיקום, עם המערערים ובאי כוחם.
50. תחום הקישור לבתי המשפט יעקוב אחרי מהלך הדיונים וידאג לביצוע החלטות ביניים אשר תתקבלנה כולל השגת חומר נוסף ובירור פרטי עדים.
51. עם מתן פסק הדין ע"י אחת מהערכאות השיפוטיות יבדוק תחום הקישור לבתי המשפט אפשרות של ערעור לערכאה גבוהה יותר תוך התייעצות עם פרקליטי המחוז, ראש היחידה לתביעות ויועמ"ש שיקום.
52. לגבי החלטות אשר אין מקום לערער עליהן יפעל תחום הקישור לבתי המשפט לבצען כולל הוצאת אישור לנכה על ההכרה בו, העברת התיק לוועדה הרפואית, או לגורם אחר בהתאם לתוכן ההחלטה.

רמת השירות – משך ביצוע

53. במסגרת המאמץ המתמיד לשיפור השירות לזכאים – על ראש היחידה לתביעות וקביעת זכאות נכים לוודא השלמת הטיפול בתיק ומשלוח ההודעה לפונה – בתוך מסגרת זמן שלא תעלה על 9 חודשים ממועד המצאת כל המסמכים לקצין התגמולים.

זאב ויסמן

מ"מ ראש אגף שיקום נכים בפועל

